

УДК 340.1

DOI: <http://dx.doi.org/10.18524/2411-2054.2019.36.184846>

3. О. Погорелова, канд. юрид. наук, доцент
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Кафедра теорії та історії держави і права
вул. Університетська, 14, Ужгород, 88000, Україна
e-mail: pohorelovazoya@gmail.com

ПРИРОДА НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Розкриття природи і характеру нормотворчої діяльності держави, її органів, меж і умов цієї нормотворчості є важливим для з'ясування справжньої ролі держави у створенні права. Існуючі дослідження у сфері нормотворчої діяльності держави як правило не дають відповіді на ці питання, обмежуючись розкриттям з суто позитивістських підходів нормотворчої діяльності як діяльності по створенню правових норм та їх викладу в нормативно-правових актах. Важливим є розкриття природи цієї діяльності на новому методологічному підґрунті, що давало б можливість теоретико-правового осмислення та подальшого удосконалення правових засад Української держави і національного права, законотворчої діяльності парламенту, нормотворчої діяльності органів державної влади.

Ключові слова: нормотворча діяльність держави, право і закон, правотворчий процес, нормотворчий процес.

Постановка проблеми. Розкриття природи нормотворчої діяльності держави та її органів, пошук нового методологічного підґрунтя для здійснення нормотворчої діяльності є важливою науковою проблемою і, відповідно, завданням цієї статті. До цього часу вивчення природи нормотворчої діяльності не простягалось далі розуміння її як владної діяльності уповноважених органів державної влади по прийняттю нормативно-правових актів і ототожнювалось із правотворчою діяльністю. Відповіді на питання сутності нормотворчої діяльності органів державної влади, її природи сприятимуть кращому розумінню меж нормотворчої діяльності, вибору адекватного правового інструментарію і виробленню відповідних правових форм нормотворчої діяльності усіх органів державної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань нормотворчої діяльності держави (нормотворення і нормотворчої техніки, якості законодавчих актів, їх систематизації) присвячено чимало наукових праць. В цій царині у минулому активно працювали відомі філософи, дослідники-правознавці Європи Ш. Монтеск'є, Ф. Савіньї, Г.- Ф. Пухта, Р. Ієрінг, І. Бентам, К. Безлер, Г. Кельзен, а також дореволюційної Росії і України – М. М. Коркунов, К. А. Неволін, М. О. Унковський, Н. Роддественський, Б. Кістяківський, М. П. Василенко. В період СРСР слід відзначити праці Н. В. Александрова, С. С. Алексєєва, В. К. Бабаєва, М. В. Баглая, І. Ф. Казьміна, В. М. Карташова, Д. А. Керімова, Р. Лукича, О. В. Міцкевича, А. С. Піголкіна, С. В. Полєніної, В. М. Сирих, В. П. Тихомирова, Р. О. Халфіної та інших.

У сучасній вітчизняній науці слід назвати роботи правознавців С. Я. Вавженчука, В. Д. Бакуменко, О. В. Богачової, М. Воронова, Є. А. Гетьмана, Л. М. Горбунової, С. Л. Горьової, А. П. Зайця, В. С. Ковальського, В. М. Косовича, Н. Ф. Лати, Л. М. Легіна, Ю. С. Лепеха, І. В. Лозинської, А. Нечипоренко, Ю. Нички, А. Ю. Олійника, Н. М. Пархоменко, Ю. М. Перерви, С. В. Плавича, А. М. Ришелюка, Н. В. Стецика, М. О. Теплюка, С. М. Тимченка, А. П. Ткача, В. Л. Федоренка, Ю. А. Шпака та багатьох інших.

Досить широким є спектр цих досліджень. Це питання сутності і природи нормотворчої діяльності, поняття, ієрархії і типології нормативно-правових актів, особливостей нормотворчої діяльності органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, планування нормотворчої діяльності, процедури ініціювання, підготовки, обговорення, прий-

няття, введення в дію нормативно-правових актів, дії нормативно-правових актів в часі, просторі і за колом осіб, природи нормативно-правових приписів і їх співвідношення з нормами права, правил і прийомів юридичної техніки, питань систематизації законодавства, тлумачення нормативно-правових актів, мови нормативних актів, моніторингу виконання нормативних актів та інших питань.

Метою статті є пошук нової методологічної основи для розкриття природи і формування цілісної теорії нормотворчої діяльності держави.

Виклад основного матеріалу. Попри широкий спектр досліджень питань нормотворчості чимало аспектів нормотворчої діяльності держави залишається малодослідженими, дискусійними або ж потребують більш глибокого переосмислення.

Як це може виявитися не парадоксальним, одним із таких питань є поняття нормотворчості, нормотворчої діяльності, нормотворчого процесу та їх співвідношення з поняттями правотворчості, правотворчої діяльності, правотворчого процесу. Всі позиції зазначених вчених щодо поняття нормотворчої діяльності і її відмежування від споріднених понять, зокрема, нормотворчості, правотворчої діяльності, правотворчості можна звести до кількох основних.

В юридичній літературі цілком правильно підкреслюється, що нормотворчість стосується, головним чином, процедури прийняття нормативних актів. Однак далі нормотворчість ототожнюється з правотворчістю та правотворчим процесом, оскільки, як стверджується, вона вимагає вивчення реальних зв'язків між явищами, що беруть участь у формуванні права і перехід від матеріальних факторів до свідомості і від неї – до правових норм [1, с. 215]. Правотворчий процес упродовж багатьох десятиліть ототожнювався з нормотворчим процесом, і розглядався як процес прийняття нормативно-правових актів. Так, за визначенням А. С. Піголкіна правотворчий процес означав не що інше, як «порядок здійснення юридично значимих дій по підготовці, прийнятті, опублікуванню нормативного акту, які процесуально оформлені, юридично опосередковані і носять офіційний характер» [2, с. 95]. Відтак результатом правотворчої діяльності є прийняття нормативно-правового акту. Такий підхід є домінуючим в юридичній науці до цього часу. Поняття нормотворчої діяльності розглядається як вид юридичної діяльності «внаслідок свідомої цілеспрямованої діяльності суб'єктів нормотворення», суть якої полягає у виробленні юридичних норм спрямованих на регламентацію суспільних відносин [3, с. 18, 20]. В свою чергу, нормотворчість — це правова форма діяльності держави за участю громадянського суспільства (у передбачених законом випадках), пов'язана зі встановленням (санкціонуванням), зміною, скасуванням юридичних норм [3, с. 21-22]. Як бачимо, поняття нормотворчої діяльності та правотворчої діяльності ототожнюються.

Узагальнюючим виразом такого підходу може бути позиція Є. А. Гетьмана, який підкреслює у цьому зв'язку, що «поняття нормотворення та правотворення можуть бути визнані ідентичними поняттями та застосовуватися для визначення процесуальної діяльності уповноважених органів із реалізації функцій держави щодо формування законодавства шляхом створення, відміни, зміни, доповнення нормативно-правових актів. Саме таким чином державна воля втілюється у законодавстві (законах, підзаконних нормативних актах тощо) і набуває загальнообов'язкового характеру» [4, с. 45].

В рамках такого підходу пропонується розрізнати не поняття нормотворчості (нормотворення) і правотворчості (правотворення), а поняття нормотворчості і нормоутворення та поняття правотворчості і правоутворення.

Так, на думку Є. А. Гетьмана «поняття правотворення є більш узагальнюючим поняттям, під яким треба розуміти діяльність усіх уповноважених органів із формування права. Враховуючи, що результатами діяльності органів виконавчої влади зі створення нормативно-правових актів є підзаконні нормативно-правові акти, вважаємо за доцільне щодо цієї діяльності використовувати термін нормотворча діяльність, що має більшою мірою відображати зміст цього виду процесуальної діяльності системи органів виконавчої влади в Україні» [4, с. 45].

Інші автори пропонують нормоутворення розглядати як «офіційно оформлений процес діяльності держави, посадових осіб» і відтак як найбільш широку категорію, яка включає всі форми і засоби, то нормоутворення (формування права) – як «неоформлений соціальний процес становлення правових ідей про необхідність упорядкування суспільних відносин, зумовлений різними факторами і поглядами». «Головною відмінністю нормотворчості від нормоутворення є те, що творчість права здійснюється державними органами або з їх санкції, дозволу. Нормоутворення відбувається і поза нормотворчості державою, у рамках громадянського суспільства – у правосвідомості, конкретних правовідносинах, правомірній поведінці, правових теоріях і т. ін.» [3, с. 24]. Цей висновок співзвучний з розумінням правоутворення, яке зводиться до його розуміння як форми виникнення і буття права, яке існує «...до правотворчості, поряд із ним, у вигляді правотворчості, після правотворчості у вигляді реалізації права» (О. Ф. Скакун).

Такий підхід зумовив і переважаючу проблематику досліджень, а саме – поняття та ознак нормативно-правових актів та їх юридичної сили, чинності та дії, нормотворчої техніки (як системи прийомів, методів, засобів та процедур юридичної діяльності державного апарату, спрямованої на вироблення та реалізацію юридичних норм), систематизації законодавства, стадій нормотворчого процесу [3, с. 46].

Отже, ці точки зору зводяться до того, що «творчість права здійснюється державними органами або з їх санкції, дозволу» і результатом цієї творчості є «прийняття нормативно-правового акту», хоча допускають інші форми і інший процес нормоутворення «у вигляді реалізації права», «у правосвідомості, конкретних правовідносинах, правомірній поведінці, правових теоріях». Ці точки зору не дають цілісного розуміння природи і процесу правотворення, не відповідають на питання чому слід вважати правом норми, які санкціонуються державою, і чи є реально діючим правом норми, які виникли в процесі так званого нормоутворення.

Відповідь на це питання лежить в площині розуміння права загалом. З позитивістської точки зору джерелом права є держава, яка в особі державних органів приймає нормативно-правові акти, які містять правові норми. Отже, правові норми мають державне походження. Природно-правова доктрина виходить з ідеї, що право ґрунтується на об'єктивних (надприродних) засадах, повинне відповідати моральним засадам суспільства і не може бути зведеним до установлень держави. У разі протиріч між позитивним і природним правом перевага має бути безсумнівно надана таким природним нормам. Соціологічна концепція пропонує вважати правом не формально встановлені державою норми, а «живе» право, як фактично існуюче явище, а правові норми, що реально діють та знаходять свою конкретизацію у вільному розсуді суддів. В цілому соціологічна концепція тяжіє до позитивістського розуміння права, оскільки зводиться до відкритого реально існуючого права. Існує думка, що ключові концепції праворозуміння, а саме природно-правова і позитивістська, містять сутнісно відмінні підходи, а тому не можуть бути поєднані. Львівські автори монографії з питань принципу верховенства права вважають, що «попри те, що науковий інтерес до інтегративної юриспруденції на пострадянському просторі помітно зріс, про що свідчить, зокрема, включення відповідних підрозділів до низки підручників із загальної теорії права та філософії права, питання про те, чи можливо поєднати основні типи праворозуміння не має однозначної відповіді. Тут варто погодитися з думкою М. І. Козюбри, який вважає, що в межах поширених поглядів на праворозуміння як на виключно наукову категорію це питання навряд чи можна вирішити» [4, с. 56].

Тим не менше, тривалий час здійснюються спроби об'єднання вказаних концепцій в рамках так званого синтетичного підходу, який ґрунтується на пошуку критеріїв правового характеру закону.

В. С. Нерсисянц вважав, що критерієм визнання законів правовими є права і свободи людини, а конституційні положення про права людини є загальнообов'язковим правовим стандартом та конституційною вимогою до правової якості офіційних нормативних актів, критеріями правового характеру чинного законодавства [6, с. 378].

Г. Радбрух підкреслював, що є більш високе право, ніж закон, природне право, божественне право, розумне право, коротко кажучи, надпозитивне право, згідно з яким неправу залишається неправом навіть коли йому надати форму закону, а якщо «закони свідомо нехтують правом (право – це воля, яка прагне до справедливості), наприклад, надаючи тій чи іншій особі права людини чи відмовляючи в них виключно свавільно, то у цих випадках подібні закони не дійсні, народ не зобов'язаний коритися їм, а юристи мусять знайти у собі мужність не визнавати їх правовий характер» [7, с. 226].

М. І. Козюбра в якості таких критеріїв визначає загально визнані сучасним цивілізованим світом принципи права, міжнародні пакти про права людини, міжнародну судову практику, тенденції розвитку правових засобів захисту прав людини у європейському та міжнародному співтовариствах [8, с. 83-95]. Цікавим є розуміння правового характеру закону Л. Дюгі, який підкреслив, що «закон є вираження не спільної волі, якої не існує, і не волі держави, якої теж нема, а волі декількох голосуючих людей. У Франції закон є воля 350 депутатів і 200 сенаторів, що утворюють звичайну більшість у палаті депутатів і в Сенаті. Поза цим існують лише фікції і пусті формули» [9, с. 22]. При такому підході втрачається об'єктивна основа для розуміння істинного джерела права і пошук акцентується на суб'єктивних, довільних критеріях.

Питання критеріїв правового характеру закону на сучасному етапі розвитку суспільства не тільки не втрачає своєї актуальності, а й набуває ще більшого значення у зв'язку із переосмисленням розуміння природи і сутності права і держави. Однак суттєвий приріст у визнанні правового характеру державних установлень дає розуміння того, що є справжнім джерелом права. У вітчизняній правничій науці це стає можливим завдяки переосмисленню значення влади народу не тільки як джерела влади, але й джерела права.

Це, насамперед, визнання додержавного і позадержавного існування права, що доводиться на історичних прикладах, наявності правових систем звичаєвого права, існування паралельних правових систем у суспільстві [10, с. 21].

По-друге, створення права є процесом формування правових норм у суспільстві, який проходить етапи від індивідуального уявлення про необхідне до загального суспільного уявлення про належне та створення на цій основі загальнообов'язкових правових норм, які набувають не тільки суспільного визнання, об'єктивуючись у цьому суспільстві, а й здатність до впровадження, спираючись на суспільні інститути розсуду, примусового впровадження, а на більш високому суспільному рівні – судову владу.

Зі створенням держави нею здійснюються спроби монополізації процесу правотворення. Влада ранніх і середньовічних монархічних, авторитарних чи диктаторських держав трималась на насиллі, підкоренні чи завоюванні народів, а продукуювані закони – на авторитеті правителя, силі чи необхідності. Саме в той час і відбулась підміна понять, коли закон подавався як вираз загальної правди і справедливості, хоча таким і не був.

Лише з розробкою ідеї народного суверенітету і створенням сучасних держав на цій основі стало можливим розглядати сутність сучасної держави, як публічно-правового союзу народу, яка держава формується на основі волі народу, зобов'язана діяти в інтересах громадян та захищати їх права і свободи.

В умовах представницької демократії суверенітет народу добровільно делегується народом державі, однак не відчужується і ніколи нею не поглинається. Оскільки держава отримує від народу повноваження і на правотворчу діяльність, то делегування цих повноважень також не є остаточним. Відтак правовий характер її приписів лише презюмується, оскільки остаточний правовий характер приписів, які продукує держава, надає саме суспільство через їх визнання, свідоме додержання, підтримку.

Цей феномен названий А. П. Зайцем відомим в політичній і соціологічній науці терміном легітимация, однак який застосовувався як правило до влади. Тут легітимация здійснюється не щодо влади, а щодо права. Допоки така легітимация (визнання) не відбудуться, приписи держави є нічим іншим, як ідеологічними приписами державної політи-

ки, формальними вимогами державної влади. Справжній правовий характер надається їм лише самим суспільством [10, с. 28-58].

На наш погляд, така концепція розуміння сутності права дає правильно підстави зрозуміти роль держави в процесі правотворення і сутність її нормотворчої функції. Більше того, на цій основі можливе формування цілісної теорії нормотворчої діяльності держави, яка б включала, насамперед, базові, вихідні положення вчення про сутність і природу нормотворчої діяльності держави, в основі якої лежить кристалізоване розуміння сутності права і закону, їх правильне співвідношення, а відповідно і розуміння співвідношення правотворення і законотворення, уточнення сутності і природи процесу правотворення, умов набуття приписами закону правового характеру.

Повторимо, що в цьому питанні на сьогодні переважає легістське розуміння сутності правотворчої, законотворчої і нормотворчої діяльності як спорідненої (як специфічної діяльності спеціально уповноважених органів по встановленню, зміні чи скасуванню правових норм у формі прийняття нормативно-правових актів або ж як форму владної діяльності народу, органів держави, їхніх посадових осіб, органів місцевого самоврядування або інших суб'єктів. Ці погляди не враховують глибинних, сутнісних аспектів природи права, процесу його формування, а відтак і спотворюють роль держави у процесі правотворення. Що, відповідно впливає на розуміння вимог до нормотворчої діяльності органів державної влади, не даючи можливості обґрунтувати, розробити і запровадити належні механізми контролю за цією діяльністю з боку суспільства, утверджувати принцип верховенства права в діяльності органів державної влади, оптимізувати нормотворчі процедури, захищати права людини. Ці питання будуть розкриті більш широко у подальших дослідженнях.

Слід також зазначити, такий підхід дає можливість теоретико-правового осмислення та подальшого удосконалення правових засад Української держави і національного права, законотворчої діяльності парламенту та парламентських процедур ініціювання, розробки, внесення на розгляд Верховної Ради України, обговорення, прийняття, підписання, опублікування та введення в дію законів України. Практика роботи Верховної Ради України упродовж VIII скликань засвідчила наявність багатьох прогалин і неузгодженостей у парламентських процедурах, відсутність механізмів, які унеможлилювали б порушення базових принципів нормотворчої діяльності або ж зводили їх до мінімуму, ставили заслін неякісним законопроектам, зловживанням процедурою, упереджували порушення депутатської етики при прийнятті законів чи ефективно боролись би з недобросовісною лобістською діяльністю.

Широке коло проблемних питань, які потребують поглибленого доктринального наукового осмислення на цій методологічній основі пов'язане з нормотворчістю органів виконавчої влади, в тому числі Кабінету Міністрів України і місцевих органів виконавчої влади. Конституція України і чинне законодавство не визначає стадій і етапів нормотворчості органів державної влади та їх посадових осіб та не встановлює вимоги до цієї діяльності. Більше того, на сьогодні не реалізована належним чином вимога Конституції щодо законодавчого урегулювання нормотворчої діяльності Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій на основі закону. Окремі із цих вимог фрагментарно визначаються підзаконними актами Кабінету Міністрів України та Міністерства юстиції України. І тому їх змістовне наповнення є важливим завданням правової науки.

Зокрема, потребують подальшого наукового дослідження і нормативного урегулювання на основі закону питання осмислення юридичної природи і класифікації актів органів державної влади (особливо з огляду на пропонувані зміни в процесі децентралізації влади системи і повноважень органів виконавчої влади на місцях), їх юридичної сили, процедурних і техніко-юридичних вимог до підготовки проектів, мовних та термінологічних стандартів викладу нормативного матеріалу, процедури відповідних експертиз, основ планування і розробки проектів, внесення і розгляду їх відповідними органами державної влади, прийняття, реєстрації, опублікування і введення в дію.

Висновки і пропозиції. Отже, формування цілісної теорії нормотворчої діяльності держави можливе на основі розуміння нормотворчих повноважень держави, як повноважень, які делеговані народом. Відтак правовий характер законів та інших актів, які виходять в державі та її органах, які діють на основі повноважень, делегованих від народу, лише презюмується, оскільки в кінцевому підсумку цей правовий характер має бути підтверджений в процесі легітимації, тобто визнання та сприйняття їх як правових норм з боку народу. Чим більше їх зміст не буде відповідати інтересам і потребам особи, тим більше вони ставатимуть формальним виразом державної волі, неправим виразом сваволі. Такий підхід дає можливість правильного розуміння природи і специфіки нормотворчих повноважень органів державної влади по прийняттю нормативних актів, окреслення меж цих повноважень, веде до розуміння необхідності запровадження контрольних механізмів за діяльністю органів державної влади з боку народу, формування відповідних каналів впливу народу на їх рішення.

Список використаної літератури

1. Лукич. Р. Методология права. – М.: Прогресс, 1981. – 304 с.
2. Тихомиров В., Пиголкин А., Казьмин И. Законотворчество и план // Народный депутат. – 1990. – № 9. – С. 95-98.
3. Див., наприклад, Риндюк В. І. Нормотворча діяльність : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. І. Риндюк. – К. : КНЕУ, 2009. – 162 с.
4. Гетьман Є. А. Нормотворча діяльність органів виконавчої влади: поняття, сутність, основні ознаки / Гетьман Є. А. // Європейські перспективи. 2013. – № 6. – С. 42-47.
5. Рабінович П. М. Принцип верховенства права: проблеми теорії та практики: монографія / Рабінович П. М., Луців О. М., Добрянський С. П., Панкевич О. З., Рабінович С. П.,; Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України. ;[Редкол.: П.М. Рабінович (голова ред.) т ін.] – Львів : Сполом, 2016. – 200 с. (Дослідження та реферати. – Вип. 30.).
6. Нерсесянц В. С. Философия права. – М., 1997. – 652 с.
7. Радбрух Г. Философия права. Пер. с нем. / Г. Радбрух – М.: Международные отношения, 2004. – 240 с.
8. Козюбра М. Правовий закон : проблема критеріїв / М. Козюбра // Вісник академії правових наук України. – 2003. – № 2-3. – С. 83-95.
9. Дюги Л. Общество, личность, государство. СПб., 1901. – 436 с.
10. Заєць А. П. Правова держава у контексті сучасного українського досвіду. – К.: Парламентське видавництво, 1999. – 248 с.

References

1. Lukich, R. Methodology of law (1981). Moscow: Progress [in Russian].
2. Tikhomirov, V., Pigolkin, A., Kazmin, I. (1990). Law-making and plan // People's deputy, 9, 95-98 [in Russian].
3. Rindyuk, V.I. Rulemaking activity (2009). Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
4. Hetman, E.A. (2013). The rulemaking activity of executive bodies: concept, essence, main features // European perspectives, 6, 42-47 [in Ukrainian].
5. Rabinovich, P.M. (2016). Principle of the rule of law: problems of theory and practice // Proceedings of the Lviv Laboratory for Human Rights and Citizen of the Research Institute of State Construction and Local Self-Government of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 30. Lviv: Spolom [in Ukrainian].
6. Nersesyants, V. S. (1997). Philosophy of law. Moscow [in Russian].
7. Radbruch, G. (2004). Philosophy of Law. Moscow: International relationships [in Russian].
8. Kozubra M. I. (2003). Legal law: the problem of criteria // Bulletin of the Academy of Law Sciences of Ukraine, 2-3, 83-95 [in Ukrainian].
9. Dugi, L. (1901). Society, personality, state. SPb [in Russian].
10. Zaiets, A. P. (1999). The rule of law in the context of modern Ukrainian experience. Kyiv: Parliamentary Publishing House [in Ukrainian].

Стаття надійшла 04.11.2019

З. А. Погорелова, канд. юрид. наук, доцент
ГВУЗ «Ужгородский национальный университет»
Кафедра теории и истории государства и права
ул. Университетская, 14, Ужгород, 88000, Украина
e-mail: pohorelovazoya@gmail.com

ПРИРОДА НОРМОТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УКРАИНСКОГО ГОСУДАРСТВА

Резюме

Результатом исследования является попытка сформулировать базовые, исходные положения учения о сущности и природе нормотворческой деятельности государства, в основе которой лежало бы кристаллизованное понимание сущности права и закона, их правильного соотношения, а соответственно и уточнение понимания соотношения правотворчества и законотворчества. Такой подход дает возможность теоретико-правового осмысления и дальнейшего совершенствования правовых основ Украинского государства и национального права, законотворческой деятельности парламента, нормотворческой деятельности органов государственной власти.

Ключевые слова: нормотворческая деятельность государства, право и закон, правотворческий процесс, нормотворческий процесс.

Z. O. Pohorielova, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
the State Higher Educational Institution “Uzhgorod National University”
the Department of Theory and History of State and Law
University Street, 14, Uzhgorod, 88000, Ukraine
e-mail: pohorelovazoya@gmail.com

THE NATURE OF THE RULEMAKING ACTIVITY OF THE UKRAINIAN STATE

Summary

The purpose of the article is to research the nature of the law-making activity of the state using the achievements of modern domestic legal science in the question of rethinking the nature and nature of the right on the basis of the doctrine of popular sovereignty, a clarified understanding of the sources of the right, a deeper explanation of the nature of its relations with society and the state, disclosure and its true role in the formation and operation of the right. The axiological, anthropological, systemic, analytical, hermeneutical, comparative-historical, formal-legal methods of research of legal phenomena are used. It is stated that the legalistic understanding of the essence of the right-making, the law-making and the rulemaking activity as a specific activity of specially authorized bodies for establishing, amending or abolishing legal norms in the form of adoption of normative-legal acts or as a form of government activity state bodies, their legal entities prevails today, local governments, or other entities. These views do not take into account the deep, essential aspects of the nature of the right, the process of its formation, and therefore distort the role of the state in the process of the right-making. Which, accordingly, influences the understanding of the requirements to the rulemaking activity of public authorities, not allowing to justify, develop and introduce proper mechanisms of control over these activities by the public, to affirm the rule of law in the activity of public authorities, to optimize the rulemaking procedures, to protect human rights.

The result of the study is an attempt to formulate the basic, initial provisions of the doctrine of the nature and nature of the rulemaking activity of the state, which would be based on a crystallized understanding of the essence of the right and the law, their correct relationship, and accordingly the understanding of the relationship between the right-making and the law-making, clarifying the nature and nature of the process of the law-making. This approach gives the possibility of theoretical and legal understanding and further improvement of the legal foundations of the Ukrainian state and national legislation, legislative activity of the parliament, the rulemaking activity of public authorities.

Keywords: rulemaking activity of the state, right and the law, law-making process, rulemaking process.